

DÉLMAGYARORSZÁG

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

78. évfolyam, 164. szám
1988. július 11., hétfő

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Bűnbakképzés

Úgy képzeltem, ha egyszer nálunk is glasznosztly lesz, akkor az nem ilyen lesz, amilyen lett. Olvasom például Eörsi Istvánnak Moldova György könyvéről írt kritikáját az ES-ben. Moldovát lehet szeretni, vagy nem szeretni, lehet szakmai hiányosságokat a szemére vetni. Nem rokonszenves azonban olyasmire elverni rajta a port, aminek nem ő az oka. En speciel, kedvelem Moldovát, szerintem, a rendőrökről írott riportja nem jobb és nem rosszabb, mint jó kritikát kapott korábbi opusai: Nem Moldova változott meg, hanem a körülmények. Eörsi számára persze Moldova nem kritikai mérlegelés tárgyává tett alkotó, hanem valamiféle médium, amelynek segítségével leverheti régi sérelmeinek egy részét a honi rendőrségen. Lehet, hogy ezek a sérelmek jogosak, és Eörsinek igaza van, abban is, amit leírt, meg abban is, amit csak sejtetni enged. Nekem egyedül a módszer nem tetszik: kiválasztja Moldovát bűnbaknak, számon kéri tőle, hogy a magyar könyvkiadás, és egyáltalán, a hazai nyilvánosság viszonyai között, nem írja meg azt a magyar rendőrségről, aminek a megnevezésével végül maga is adós marad.

Ez ugyanaz a módszer, amit a rendőrökről szóló szociográfia kapcsán Moldovának rónak fel mind többen. Nemrégiben egy szociológussal készített erről interjút a rádió Vasárnap hírek című műsora. A riportkönyvben a rendőrök elmondják, hogy a cigány származású bűnelkövetők aránya lényegesen nagyobb a cigányok népességén belül számarányánál. A rendőrök ezt látják, erről tudnak beszélni annak, aki írni akar róluk. A társadalomtudós azonban mindezt úgy értelmezi, hogy itt Moldova segítségével társadalmi méretű bűnbakképzés folyik: az író segítségével nyújt ahhoz, hogy az előítéletektől elvakult többség a gazdasági és társadalmi válságot, saját romló helyzetét a cigányságot okolja. A szociológus gondolatmenetének további részében ki is terjesztette a jelenséget, a cigányság megítélésének kérdését kisebbségi kérdéssé általánosítva. Az volt az érzésem, mintha azt bizonygatná nekem, ha elhiszem a tényt, hogy a cigányok közt gyakoribb a bűnözés, mint más társadalmi csoportok között, akkor azzal automatikusan cigányozok, ebből következik, hogy holnap már zsidóznai is fogok, vagyis, egy többség nevében föllepek minden kisebbség ellen, ergo, a gondolatmenet végén Ceausescuval találhatom egy platformon magam. Azért is szomorúan hallgattam az interjút, mert lám, mire leszoknánk arról, hogy a többségnek automatikusan igaza van, akkorra máris kezdünk átesni a ló túloldalára, és azt sugallni, hogy minden kisebbségnek mindig igaza van.

A cigánykérdéssel kapcsolatban még egy gondolat: a Magyar Nemzetben nyilvánosságot kapott vitasorozat számomra azt bizonyította, hogy kétféle harcra van a cigányetnikum ügyének. Az egyik maga is áldozatot vállal beilleszkedésük segítéséből, akár nevelőként, orvosként, szociálpolitikai munkát végző tanácsai dolgozóként, akár csak úgy, hogy (nem is mindig saját jószántából) a szomszédságukban lakik. A másik lehetőség, hogy valaki nagy hangon legorombítja az előítéletes sokaságot a tévelygéseiről, és úgy gondolja, hogy ezzel a maga részéről eleget is tett kötelességének, a többi immár a kioktatott népség dolga.

Furcsa csúsztatás dereng föl a különféle kisebbségek helyzetének egymás mellé állítása mögött. Mintha közös alapokra lehetne hozni a hazai cigányság és az erdélyi magyar kisebbség ügyét. Ez utóbbiak kérdésében egyébként, mostanában átszakadt a zsilip: ma már szinte nincs olyan újságcikk, rádióműsor, amelyben legalább utalást ne lehetne találni a sorsukra. Nem tudom, mások hogy vannak vele, én egy kicsit unom is már e bátorságot nem igénylő, konkrét eredményt nem hozó, népszerűség-hajhász szöcsképlést. Nem azért, mert nem igaz, ami a hosszú hallgatás után végre utat tör magának, hanem, meri ebben is egyfajta — lényegesen nagyobb erők által manipulált — bűnbakképzést érez. Vagy inkább, a figyelem elterelését olyan dolgokról, amelyekben nekünk, magunknak kellene lépni, és tudnánk is, ha szembe mernénk nézni valódi problémáinkkal.

Itt állunk, mindegyikünk árnyékában ott van Európa egy főre jutó legnagyobb adóssága, a jövőről beszélünk, miközben kétségbeesetten kapaszkodunk a múltunkba, amelyben ilyen alacsony hatékonyságú munkával ilyen jól éltünk. Lengyel Lászlónak, a Pénzügykutató Rt. tudományos munkatársának fejtegetéseit idézi a múlt heti HVG. Ő jelzi: igazából még mindig nem vagyunk tudatában, milyen áldozatokat követel tőlünk a gazdasági és politikai szerkezetváltás. Kivel fogunk szolidarizálni: a veszteséget termelő nagyüzemeket bezáró kormányzattal, vagy az emiatt utcára kerülő munkásokkal? A pártterkezet után, nálunk hozzá lehet-e nyúlni a különböző rétegek kiváltságaihoz, a politikai apparátusoktól a magánvállalkozókig?

Történések beszélgettek pár napja a rádióban arról a kíméletlen és személyeskedő vitáról, amely a második világháború idején zajlott a magyar sajtóban. Körül recsegett-ropogott a világ, Európa átalakulóban volt, vállalva kellett volna valamit értelmes és megvalósítható jövőért harcolni; ehelyett, a magyar értelmiségiek egymást ölték a népiesek és urbánusok vitájában.

Tanács István

A Dél-Alföld bora Ki csökkenti az árat?

Az utóbbi hónapokban igenesek felbolydult a hazai borszakma. A kiskőrösi kistermelők tüntettek, de más is történt. Például június 9-én a legnagyobb borsforgalmazó vállalatok és a MEM irányítói megegyeztek abban, hogyha a bortulajdonosok a termelői árat tíz százalékkal csökkentik, akkor az állam a 15 százalékos fogyasztói adó helyett csak 7 százalékos befizetési kötelezettséget számít fel. Mindennek ellenére nem lehet biztos abban a fogyasztó, hogy olcsóbban kerül a boltokba a borhoz. Ugyanis a kereskedelem számára a forgalmazók csak ajánlják a fogyasztói árat, de az árcsökkentés a boltosokra van bízva. Pedig ilyen árintézkedések után talán az is elvárható lenne a kereskedelem felől, hogy árrésének egy részéről is lemondjon a fogyasztók javára. Ahhoz, hogy például a Dél-alföldi Pincegazdaság biztos lehessen abban, hogy nem a kereskedelemnek, hanem a fogyasztónak adott árendeményt, mintegy 3 ezer bevételével kellene szerződésben megegyeznie.

Az árcsökkentésnek is ugyanannyi technikai feltétele van, mint az áremelésnek. Hat-nyolc héttel korábban kell az új fogyasztói árat közölnie a forgalmazónak. Még nem dönt el, hogy a Dél-alföldi Pincegazdaság borai a boltokban is olcsóbbak lesznek, avagy csak a saját árudáikban „nyer” a vevő. Ennek a kereskedelmi bizonytalanságon kívül az is az oka, hogy a Dél-Alföldön kisebbek a készletek, mint az ország más területein. Egyértelműen a hazai borsforgalmazás legkritikusabb éve lesz az ideje. A zsákutcából való kikerülés módjai a Dél-Alföldön sem gyökeresen mások, mint az ország más területein. Az elmúlt években egyre nagyobb mennyiségben vásároltak fel az országban igénytelen szőlőket, egyre növekvő áron. Például a kövidinka egyes felvásárlóknál a 22 forintos árat is elérte. Ennek logikus következménye volt a borsárak eladhatósági szint fölé kúszása, hiszen 100 kilogramm szőlőből 63–70 liter bor várható, rendes körülmények között. S a felvásárlási ár után még számolni kell a kezelés költségeivel, feldolgozással, palackozással, szállításra fordított forinatokkal is. Tehát a mostani ár-visszarendeződés: természetes jelenség.

Nem lehet sokáig „sztarolni” a gyenge minőségű szőlőket, hiszen a minőségi borok iránt még csak-csak marad kereslet, ugyanakkor az asztaliborok 45 forintos literenkénti ár fölött eladhatatlanok.

A hazai bor borszülete a régi hegyközségi szisztema visszaállításával, a táj- és eredetvédelem ismételt megteremtésével képzelhető csak el. Ezeket az értékeket az utóbbi évek „viharos” időszakában környékunkon talán Hajós őrizte meg a legjobban. Várhatóan nem igényel túl nagy erőfeszítéseket a pusztamérgesi, a balotai és a csongrádi tájkörzet megbecsülésének visszaállítására.

Készülőben van a szőlő- és bortermelők szövetségének alapszabályzata. Ez a társulás várhatóan önmagát

figyelmezi majd, kiveti magából a tisztességtelen eszközökkel manipuláló termelőket, megalakítja regionális szervezeteit. Tagjai lehetnek nagyüzemek és kistermelők. Érdekvédelmükkel nincs ellentmondásban az, hogy a pancsolók, borhígítók neve nyilvánosságra kerüljön. A Dél-alföldi Pincegazdaságnál azt mondják, hogy számukra a legjárhatóbb út a saját boltihálózat kialakítása. A bevásárlóközpontokban Szegeden és más városokban egyszemélyes üzleteket nyitnak már a közeljövőben. Vásárolnak boltot Martfűra, és üzletet létesítenek Szolnokon, Gyulán is. Szegeden mintegy 15–20 bolt megnyitását tervezik. Eddig a Somogyi utcai Szőlőfűrt vendéglőt a Csongrád Megyei Vendéglátóipari Vállalat bérrelte föl. Január elsejétől ezt a jogviszonyt megszüntetik, és egyedi borárnyházat nyitnak itt, saját kezelésben.

A Gutenberg utcai településközpont már hetek óta árusítanak a kiskereskedelmi áránál literenként mintegy 8–10 forinttal olcsóbban asztaliborokat, és saját gyártású gyümölcsleveket, üdítőket is. Forgalmukkal elégedettek, az olcsóbb árú vevőszolgálatának bizonyult még ezen a központnak egyáltalán nem nevezhető helyen is.

Egyébként az idén közepes termés várható, egészen biztos, hogy marad az elmúlt években megtermelt nedűből a pincékben, de talán ezzel — különösen most, a söráremelés után — a mostaninál jobb kereskedelmi munkával meg lehet birkózni itt, a Dél-Alföldön.

B. I.

Nemzetközi szimpózium Ausztriában

A Duna menti országok kulturális együttműködésének fejlesztéséről háromnapos nemzetközi szimpóziumot tartottak Ausztriában, Melk város híres apátsági épületében. Az elméleti tanácskozás az Alsó-Ausztria tartomány által idén először rendezett nemzetközi Duna-fesztivál másfél hónapos eseménysorozata keretében zajlott le „A Duna-táj mint modell — nemzeti sajátosságok és új együttműködés” címmel. A szimpóziumra hét Duna menti és hat más államból — köztük Magyarországról — összesen ötven meghívott neves kulturális személyiség érkezett. A tanácskozáson négy vitaindító előadás, több mint negyven rövidebb referátum, és nagy számú felhívás hangzott el a dunai térség népeinek múltjáról, kultúrájuk közös és rokon vonásairól, egymásra gyakorolt szellemi hatásáról, kulturális együttműködésük egyre növekvő lehetőségeiről és tennivalóiról.

REPÜLŐK. Szegeden rendezik a hetedik alföldi vitorlázórepülő és az ötödik női utánpótlás bajnokságot. Sipos István képeivel a versenyek hangulatáról szeretnénk tudósítani.